

Με αφορμή ένα βιβλίο...

Το απίστευτο σχέδιο της Μυρτώ και του Περικλή!

Αλεξάνδρα Μητσιάλη

Εικονογράφηση: Πέτρος Χριστούλιας | 152

Συλλογή: Χελιδόνια

Δραστηριότητες για τις τάξεις: Γ' Δ' Ε' ΣΤ' ΣΤ' +

Μια σύγχρονη μάγισσα, η μάγισσα Λεφτού, κυκλοφορεί στην πόλη. Δίνει τις πιο παράλογες και άδικες διαταγές. Παρακολουθεί τα πάντα μέσα από ένα γυάλινο, έξυπνο μάτι και βασανίζει όσους την υπηρετούν. Αγοράζει σιγά σιγά και ελέγχει τα πάντα γύρω της και τραγουδά τα κατορθώματά της σαν ξιπασμένη σταρ. Και βέβαια έχει ανακαλύψει έναν τρόπο να κρατά τους ανθρώπους ζαλισμένους και υπάκουους. Τι θα γίνει, όμως, όταν η Μυρτώ κι ο Περικλής, που κατοικούν σ' αυτή την πόλη, αποφασίσουν να την αντιμετωπίσουν δυναμικά χτυπώντας το κακό στη ρίζα του; Τι θα συμβεί όταν πάρουν τη μεγάλη απόφαση να τρυπώσουν στο δάσος μια σκοτεινή νύχτα και με τη βοήθεια του Ντικ και της Λώρας, των καλών ξωτικών, να τα βάλουν με τη μάγισσα και τους δόλιους συνεργάτες της; Πώς θα εφαρμόσουν το απίστευτο σχέδιό τους;

Φήμες που κυκλοφορούν αδέσποτες στην πόλη λένε ότι οι σύγχρονες μάγισσες δε φαντάζονται ούτε στα χειρότερα όνειρά τους το σχέδιο της Μυρτώ και του Περικλή.

Ένα βιβλίο για την κρίση που μαστίζει τη χώρα, για την κατάσταση που ζούνε σήμερα στην πατρίδα μας εκατοντάδες παιδιά. Για όλα αυτά που βιώνουν στο σπίτι τους, για όσα περνούν οι φίλοι και οι συγγενείς τους, για όσα ακούνε να μιλούν οι μεγάλοι ή η τηλεόραση, για όσα φοβούνται ότι μια μέρα θα συμβούν και σ' αυτά.

Πρόκειται για μια αφήγηση που επεξεργάζεται τις αξίες και τις απαξίες της σημερινής κοινωνίας με χιούμορ, οξύνοια και ανατρεπτικότητα. Μια αφήγηση που αξιοποιεί τη διακειμενικότητα για να αναδείξει πανανθρώπινες αξίες που, ιδιαίτερα σήμερα, όλοι μας χρειαζόμαστε. Μια αφήγηση, τέλος, που επιχειρεί να αποκαλύψει, με τον διακριτικό τρόπο με τον οποίο αυτό πρέπει να συμβαίνει όταν απευθύνεται σε παιδιά, σημαντικές πλευρές της σύγχρονης πραγματικότητας και να συντελέσει σε μια κάθαρση που οι μικροί αναγνώστες έχουν ανάγκη.

> Λέξεις-κλειδιά

Οικονομική κρίση, ανθρώπινα δικαιώματα, αδικία και εκμετάλλευση, απληστία και κυριαρχία, φιλία και συνεργασία, μουσική και τραγούδι, χιούμορ, ήρωες από αγαπημένα παραμύθια, μαγεία, δικαιοσύνη-δικαίωση.

Με αφορμή ένα βιβλίο...

Ας παίξουμε με τη Μυρτώ και τον Περικλή:

>> ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑΣ

Θέατρο των αναγνωστών:

Αν στην Α΄ και Β΄ Δημοτικού, που τα παιδιά δεν έχουν ίσως την άνεση να διαβάσουν μόνα τους ένα μυθιστόρημα, το διαβάζει η δασκάλα ή ο δάσκαλος στις ώρες της φιλιαναγνωσίας, από την τρίτη τάξη μπορούν να το διαβάσουν τα ίδια τα παιδιά μέσα στην τάξη ως αναγνώστες-ηθοποιοί ή ως ηθοποιοί-αναγνώστες.

Βήμα 1ο: χωρίζουμε τους μαθητές σε ομάδες.

Βήμα 2ο: μοιράζουμε όλα τα κεφάλαια του βιβλίου ανακατεμένα στις ομάδες, φροντίζοντας να διατηρούμε μια σειρά.

Βήμα 3ο: οι μαθητές μοιράζουν μεταξύ τους ανά ομάδες τους ρόλους κάθε κεφαλαίου, τα πρόσωπα και τους αφηγητές (τα αφηγηματικά μέρη τα χωρίζουμε σε περισσότερους από έναν αφηγητές, που διαβάζουν μικρά κομμάτια και εναλλάσσονται γρήγορα μεταξύ τους).

Βήμα 4ο: τα μέλη καθεμιάς από τις ομάδες διαβάζουν χαμηλόφωνα, αν υποθέσουμε ότι είναι πέντε, τα πέντε πρώτα κεφάλαια του βιβλίου, μια φορά μεταξύ τους στην ομάδα τους. Έπειτα σηκώνεται η κάθε ομάδα όρθια, με τη σειρά των κεφαλαίων που έχει αναλάβει, σε έναν χώρο της τάξης όπου έχουμε αποφασίσει ότι θα παρουσιαστεί το έργο. Οι μαθητές παίρνουν μια θεατρική στάση, αντίστοιχη με τον χαρακτήρα του ήρωα που υποδύονται (άλλοι με γυρισμένη πλάτη, άλλοι προφίλ, άλλοι μετωπικά στους συμμαθητές). Στην αρχή στέκονται σαν παγωμένη εικόνα. Κάποιος δίνει το σύνθημα της έναρξης και μετά ξεκινούν.

Βήμα 5ο: με το βιβλίο ο καθένας στο χέρι του αρχίζουν να διαβάζουν την ιστορία με τη φωνή τους προσαρμοσμένη στον ρόλο και με αντίστοιχες χειρονομίες και μορφασμούς. Μόλις ο καθένας τελειώσει, στέκεται και πάλι παγωμένος σε μια ορισμένη, χαρακτηριστική στάση, όσο μιλούν οι υπόλοιποι, εκτός κι αν εξελίσσεται διάλογος και ζωντανεύει πάλι ξαφνικά, μόλις έρχεται η σειρά του. Όπου στα κεφάλαια υπάρχουν ποιήματα, τα παιδιά μπορούν να τα τραγουδούν, επιλέγοντας είτε το κοστούμι μιας γνωστής μουσικής μελωδίας γι' αυτά είτε επινοώντας μια καινούρια.

Βήμα 6ο: με αυτό τον τρόπο παρουσιάζεται όλο το έργο, φορά τη φορά, από τους ίδιους τους μαθητές και τις μαθήτριες μέσα στην τάξη, μέσα από μία διαδικασία όπου τα παιδιά είναι ταυτόχρονα αναγνώστες και ηθοποιοί, χωρίς να προϋποτίθεται ότι πρέπει να μάθουν απέξω τα λόγια τους.

Βήμα 7ο: λίγα βήματα χωρίζουν αυτή την παρουσίαση από μία κανονική θεατρική παράσταση. Χρειάζεται μόνο να αφαιρεθούν λόγια από την αφήγηση και να μείνουν μόνο τα συνδετικά μέρη ανάμεσα στις σκηνές. Μοιράζονται οι ρόλοι, όπου η διανομή

Με αφορμή ένα βιβλίο...

Ας παίξουμε με τη Μυρτώ και τον Περικλή:

>> ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑΣ

μπορεί να είναι διπλή για να παίξουν περισσότεροι και μια ομάδα από τα παιδιά της τάξης συγκροτεί τη χορωδία. Η βοήθεια του μουσικού του σχολείου και του δασκάλου των εικαστικών θα ήταν χρήσιμη.

Αν κάποια παιδιά στα ενδιάμεσα διαβάσουν και όλη την ιστορία στο σπίτι τους, αυτό δε μας απασχολεί. Τόσο το καλύτερο. Η δουλειά στην τάξη μπορεί απρόσκοπτα να συνεχίζεται.

Παιχνίδι χαρακτήρων:

α) Αφού χωρίσουμε τον πίνακα σε κάθετες στήλες, με έναν καταιγισμό ιδεών γράφουμε στον πίνακα τα γνωρίσματα του χαρακτήρα των βασικών ηρώων (μάγ. Λεφτού, Νάνος, Μυρτώ, Περικλής κτλ.) ή **β)** Κατασκευάζουμε με πολύχρωμο χαρτόνι τις φιγούρες των βασικών ηρώων σε μεγάλο μέγεθος, τις κολλάμε στον τοίχο και γράφουμε πάνω τους τα γνωρίσματα των χαρακτήρων τους.

Συζητάμε τους χαρακτηρισμούς που δώσαμε και προσπαθούμε να τους αναλύσουμε με τους μαθητές:

Παράδειγμα 1ο: Γιατί η μάγισσα Λεφτού είναι άπληστη; Σε ποιες συμπεριφορές την οδηγεί η απληστία της; Ποιες συνέπειες έχει η απληστία της στους κατοίκους της πόλης, στους μαθητές και τις μαθήτριες του σχολείου, στην καθημερινή ζωή των μεγάλων;

Παράδειγμα 2ο: Γιατί ο νάνος Μπαμπάχ είναι φοβισμένος; Γιατί την ίδια στιγμή είναι κακός απέναντι στους άλλους και υποτακτικός απέναντι στη μάγισσα;

Η συνέλευση των παιδιών:

- 1** Αφού τα παιδιά απελευθερωθούν από τον πύργο-εργοστάσιο και επιστρέψουν στην πόλη μαζί με τη Μυρτώ και τον Περικλή, κάνουν μια μεγάλη συνέλευση στην οποία συζητούν πολύ σημαντικά θέματα.
- 2** Πώς φαντάζονται την πόλη τους και τη ζωή τους χωρίς τη μάγισσα Λεφτού;
- 3** Ποιες θα είναι οι αλλαγές που θα κάνουν στην πόλη, στο σχολείο, στην καθημερινότητά των μεγάλων και στη δική τους μετά την εξαφάνισή της;

Τι θα κάνουν τα πλούτη που η μάγισσα Λεφτού έκρυβε στα σεντούκια της; Πώς θα τα αξιοποι

Με αφορμή ένα βιβλίο...

Ας παίξουμε με τη Μυρτώ και τον Περικλή:

>> ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑΣ

ήσουν;

Σχηματίζουν έναν κύκλο όπου συζητούν το θέμα, παίρνουν αποφάσεις και τις καταγράφουν στον πίνακα και μετά βάζουν προτεραιότητες.

Παραμύθια μέσα στο παραμύθι:

Μέσα στην ιστορία γίνονται αναφορές σε άλλα παραμύθια:

- 1 σελ. 37 στον Πίτερ Παν, την Τίνκερμπελ, τη Χώρα του Ποτέ, τον Ρομπέν των Δασών.
- 2 σελ. 76 στον Χάνσελ και την Γκρέτελ, στην Κόρη του Μυλωνά, στον Κοντορεβιθούλη, τη Χιονάτη και τους επτά νάνους (για τις μικρότερες τάξεις).
- 3 σελ. 83 στην Πίπη τη Φακιδομύτη.
- 4 σελ. 128 στον Όλιβερ Τουίστ και τον Τομ Σόγερ (για τις μεγαλύτερες τάξεις).

Ποιος θυμάται αυτά τα παραμύθια; Πώς συνδέονται με την αφήγηση; Γιατί λέτε να τα χρησιμοποίησε η συγγραφέας στα συγκεκριμένα σημεία της δικής της ιστορίας; Αν κάποιος δεν τα έχουν διαβάσει, εκείνοι που τα διάβασαν τα αφηγούνται στην τάξη. Και η συζήτηση συνεχίζεται...

Από βιβλίο σε βιβλίο:

Ένα βιβλίο μπορεί να γίνει αφορμή να διαβάσουμε ένα άλλο βιβλίο. Ας διαβάσουμε τον Όλιβερ Τουίστ και τον Τομ Σόγερ σε συνοπτική, διασκευασμένη έκδοση, αν πρόκειται για μικρότερα παιδιά, ή στην κανονική έκδοση, αν πρόκειται για μεγαλύτερες τάξεις. Έπειτα στην τάξη συζητάμε τις σχέσεις των ιστοριών μεταξύ τους. Για τις μεγαλύτερες τάξεις μπορούμε να μελετήσουμε και λίγο ιστορία: πού διαδραματίζονται οι ιστορίες, σε ποια εποχή, τα βασικά χαρακτηριστικά της εποχής.

Αν οι ήρωες των ιστοριών συναντιούνταν, τι θα έλεγαν μεταξύ τους; Ποια θα εντόπιζαν ως μεγαλύτερα προβλήματα του κόσμου τότε και σήμερα; Ο κάθε ήρωας μπορεί να φέρνει μαζί και την παρέα του (συμμαθητές και συμμαθήτριες). Ας παίξουμε τη συνάντηση και τη συζήτησή τους (δραματοποίηση).

Με αφορμή ένα βιβλίο...

Ας παίξουμε με τη Μυρτώ και τον Περικλή:

>> ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑΣ

Το αγαπημένο σας ποίημα:

Η Μυρτώ και ο Περικλής, κάθε φορά που βλέπουν τη σκόνη της μάγισσας Λεφτούς να πλησιάζει, απαγγέλλουν το αγαπημένο τους ποίημα, για να κρατούν το μυαλό και την ψυχή τους δυνατά απέναντι στα δηλητήρια της μάγισσας. Εσείς έχετε αγαπημένο σας ποίημα; Πείτε το στην τάξη, γράψτε το σε ένα πολύχρωμο χαρτόνι και κολλήστε το στον τοίχο στη γωνιά της ποίησης. Αν δεν έχετε, καιρός να βρείτε! Η δασκάλα ή ο δάσκαλός σας θα σας βοηθήσει σ' αυτό.

Παρουσιάστε όλα τα ποιήματά σας στην τάξη ένα πρωινό, για να καλωσορίσετε τη μέρα!

Ας ακούσουμε ένα παραμύθι:

Ευκαιρία να ακούσουμε κάποια παλαιότερα παραμύθια με ανάλογο κοινωνικό και αξιακό προβληματισμό και να κάνουμε τις συσχετίσεις με τη μάγισσα Λεφτού, όπως την *Τενεκεδούπολη* της Ευγενίας Φακίνου, το *Ανέβα στη στέγη να φάμε το σύννεφο* του Ξανθούλη, καθώς και τον *Μαθητευόμενο μάγο* του ίδιου.

